

MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA AL CASTELL DE SANT GALLARD

Les Piles, Conca de Barberà

Promotor:

Diego Rocher Llopis
Carme Castellano Moreno

Execució:

ARQUEOCIÈNCIA Serveis Culturals SL

Direcció tècnica

Josep M. Vila i Carabasa

Manresa, 22 de Juny de 2009

ÍNDIX

FITXA TÈCNICA	3
SITUACIÓ	4
DESCRIPCIÓ DE L'EDIFICI	4
- Descripció de les estructures objecte de l'estudi	6
NOTÍCIA HISTÒRICA	9
MOTIUS DE LA INTERVENCIÓ I OBJECTIUS	13
MÈTODE	14
CONCLUSIONS	20
REPERTORI DE LES UNITATS CONSTRUCTIVES ESTUDIADES	24

FITXA TÈCNICA

Dades del Jaciment:

DENOMINACIÓ: Castell de Sant Gallard

MUNICIPI: Les Piles

COMARCA: Conca de Barberà

COORDENADES: X: 365829 Y: 4597151

TIPUS DE JACIMENT: Castell

CRONOLOGIA: Segles XVI-XX

Dades de la intervenció:

DATES: 20-21 de juny de 2009

TIPUS D'INTERVENCIÓ: Excavació PREVENTIVA

PROMOTOR: Diego Rocher Llopis, Carme Castellano Moreno

EXECUCIÓ: ARQUEOCIÈNCIA S.C.S.L.

Equip tècnic:

DIRECCIÓ: Josep M. Vila i Carabasa (Arqueociència SC SL)

PLANIMETRIA: Montserrat Casalí, Maria Pujals (Akhesa Gràfics)

SITUACIÓ

L'anomenat castell de Sant Gallard es troba integrat en el petit nucli del mateix nom, que actualment forma part del municipi de Les Piles, a la Conca de Barberà. S'hi arriba per la carretera T-211 de Santa Coloma de Queralt a Pontils. Aproximadament a l'alçada del kilòmetre 2 d'aquesta via surt un camí asfaltat que condueix al nucli de Sant Gallard, que està compost per un total

Vista general de l'edifici des de la banda nord

de cinc cases, una capella, i altres construccions de tipus agrari i ramader que s'alineen a banda i banda d'un camí que rep el nom de carrer Major. Un d'aquests edificis és l'anomenat Castell de Sant Gallard, que ha estat l'objecte de la intervenció arqueològica que es presenta.

DESCRIPCIÓ DEL CONJUNT¹

El primer element accessible del conjunt del "castell" és un cos rectangular afegit pel costat est, i que es compon de planta baixa, pis i golfes. Exteriorment s'ordena amb 2 obertures rectangulars a la primera planta i mur llis i arrebossat per la resta. Al'interior, molt malmès, una escala comunica les diferents plantes, les quals es troben subdividides en diverses habitacions. Els sostres i terres són d'embigat. Les estructures no semblen anteriors a mitjans segle XIX.

Vista general de la façana des del carrer Major. S'observa en primer terme el cos adossat el segle XIX. AL darrera el cos principal de l'edifici.

---

¹ Aquest apartat ha estat extret de FUMANAL, M.A: *Castell de Sant Gallard. Les Piles. Conca de Barberà. Estudi històricoartístic*. Estudi inèdit que acompanyava el projecte d'intervenció arquitectònica.

La part més antiga de l'immoble és la central, envoltada d'aditaments posteriors. Es tracta d'un cos més o menys rectangular, distribuït en diversos espais a cada planta (d'un total de 3, planta baixa i dos nivells). Està aixecat amb murs de pedra local, desbastada o irregular la dels paraments i ben escairada la d'alguns angles. L'accés es realitza encara avui pel costat nord, on s'obre un

Detall de la façana septentrional

gran portal adintellat, amb arc de descàrrega adovellat per sobre. Just al cim de la porta s'obre un finestral de pedra (també protegit amb arc de descàrrega), amb la llinda inspirada en un arc conopial. A la dreta de la porta sobresurt una cavitat semicircular que correspon a un forn de pa. Encara a la planta baixa, es conserven alguns elements interessants, com els sostres d'embigat, una gran pilastra central de pedra, una pica igualment de pedra i les restes d'una mola de molí aplicades com a material de reompliment del mur (encara són visibles les estries de la mola, que s'han posat per la cara decorada, a mode d'ornament).

A la part posterior (sector sud) de la planta baixa es conserva un arc apuntat de diafragma, obrat amb dovelles de pedra escairada, descobert pel sector meridional. No sembla que aquest arc tingués una funció específica, més enllà de sostenir les estructures i de comunicar dos espais, però els murs que el contenen semblen haver estat molt modificats, àdhuc els de la part superior. A la cambra coberta que tanca l'arc pel nord s'hi localitza un cup de vi.

A la primera planta del cos central es distribueixen les habitacions i alcoves de la casa, totes cobertes amb sostre embigat, en els casos en què s'ha conservat. Les habitacions són àmplies i ben ventilades. A una d'elles, amb clara centralitat respecte les altres, s'accedeix a través d'una

Vista de l'arc situat a la zona central de l'edifici

porta d'arc conopial, semblant (amb diferències) al de la finestra de l'accés principal. Per damunt de l'arc hi ha un curiós relleu fet amb pasta policromada i que representa l'escena del Calvari, amb Crist crucificat al centre, la Magdalena besant-li els peus i la Verge i sant Joan evangelista als flancs.

Adossada a l'angle nordest s'eleva una construcció de pedra seca, de planta rectangular i un sol nivell de planta baixa, coberta a una vessant, desbastada als paraments i escairada als angles, sense obertures, exceptuant la porta d'entrada, pel nord. A l'interior s'aprecia com es tracta d'una construcció per ús agrícola i ramader, preparada per a guardar el bestiar. El mateix pot dir-se d'una altra construcció, aïllada de la resta pel sector nordoest, de planta quadrangular, coberta a una vessant i murs igualment de pedra desbastada als paraments i escairada als angles. D'obertura només compta també amb la porta d'entrada. Com l'anterior, està preparada per a magatzem agrícola i quadra pel bestiar. Aquestes construccions podrien pertànyer a la darrerria del segle XVIII o bé al XIX, fins i tot potser després de les desamortitzacions. Malgrat que la seva factura pugui semblar molt antiga, la tècnica edilícia de la contrada no varià des dels segles medievals fins als nostres dies, i de fet, aquesta mena d'"annexos" solen pertànyer al moment d'auge de la població rural experimentat al segle XVIII. Amb tot, els canvis d'usos podrien explicar-ne l'aixecament al segle XIX.

Descripció de les estructures objecte d'estudi

Les estructures que són objecte d'estudi a la present memòria se situen al costat occidental del castell. Aquest sector es troba en un estat de ruïna molt important, amb l'esfondrament gairebé total dels forjats i d'una part dels murs, situació que provoca la necessitat d'una intervenció de consolidació urgent. El sector objecte d'estudi correspon al punt de contacte entre dos edificis associats a dues fases diferents.

A la banda oest hi ha les restes del mur de tancament meridional (MR-5) d'una construcció segurament rectangular avui pràcticament desapareguda que estava

Vista de la zona a estudiar des de la banda nord

adossada a l'edifici principal del castell i que arribava segurament fins al límit de la plataforma en la que se situa l'edifici. De tota manera, la major part dels murs que devien conformar aquesta edificació estan desapareguts sota el seu propi enderroc tot i que encara ara se'n distingeixen alguns trams. Això fa pensar que probablement es conservi tot el perímetre en planta, tot i que molt arrasat.

Restes del basament del mur de tancament sud del cos occidental (MR-5)

La part de MR-5 que es conserva en alçada es troba en el punt de contacte amb l'edifici principal i està en un estat total de ruïna. Es tracta d'un tram de mur de 45 cm d'amplada i entre 1 i 2 m de llargada conservada a la vista. Està construït amb paredat de blocs mitjans i petits de pedra del país lligades amb un morter força dolent de calç i guix que rejunta externament les pedres tot i que probablement el nucli del mur estigui lligat amb terra. En aquest mur es conserva part de la porta (OC-2) que permetia l'accés a l'interior de l'estança. Es tracta d'una obertura molt simple d'uns 90 cm d'amplada, coberta amb llinda de biga de fusta i que va ser tapiada un cop abandonat l'edifici (MR-7).

Vista del tram de MR-5 conservat arran de l'edifici principal. S'observa també la porta OC-2 i el seu tapiat.

Per les traces conservades al mur est, sembla que aquest edifici constava de planta baixa i pis, separats per un forjat de bigues i revoltos fets amb morter de calç i guix, dels quals es conserven traces clares a l'enderroc. Presenta diverses connexions, tant a nivell de la planta baixa com del pis superior amb l'edifici central. La coberta, desapareguda, devia ser d'un vessant amb pendent cap al sud. Tots aquests

elements es troben avui en dia completament ensorrats i cobreixen bona part de les traces que es podrien haver conservat de la resta del perímetre de l'edifici.

Aquesta edificació s'adossa a la cantonada sud oest del cos principal del castell. Es tracta d'un espai més o menys rectangular que ha perdut tota la seva cantonada nord oest. El sector estudiat correspon a la cantonada SW d'aquest espai. La paret de tancament sud la conforma un mur, MR-1, fet amb blocs de pedra del país de mida mitjana i petita lligats amb

Vistes dels murs de la zona estudiada amb indicació de les diferents unitats constructives

morter de calç. Les cantonades estan reforçades amb carreu de major grandària i més ben esquadrat. La part inferior d'aquest mur estava conformada originàriament per una gran arcada de perfil semicircular rebaixat, de 4,3 m d'amplada i feta amb carreus de pedra sorrenca grisosa (OC-1). Posteriorment va ser reforçada a la part central amb un pilar quadrat de 50 cm de costat (MR-3). Finalment, aquesta arcada, que inicialment devia donar a una mena de pati interior, va quedar integrada en l'edifici, en el marc d'alguna de les obres d'ampliació del conjunt, fet que va provocar que fos parcialment tapiada (MR-2). A la part alta de MR-1, per sobre del nivell de l'arcada, hi ha les restes d'una finestra (OC-4) amb una llosana de pedra picada. No es conserva la llinda, que presumiblement era de biga de fusta.

Adossada a la part alta de MR-1, a continuació de la finestra, es localitza un petit cos quadrangular delimitat per la cantonada de l'edifici i per envans de maó que configura un petit lavabo associat a la darrera fase de funcionament del conjunt. L'estructura se suporta amb un forjat de biguetes de ferro amb revoltos de maó.

Vista del petit lavabo construït contemporàniament adossat a la part alta de MR-1

La paret occidental d'aquest tram de l'edifici és la que es troba més malmesa, a causa fonamentalment de les diverses portes que s'hi van obrir en època moderna. Podem distingir dos trams. La inferior, que sembla clarament original, és fet amb blocs quadrangulars de pedra del país i presenta una obertura central. Es tracta d'un arc de 170 cm d'amplada i amb perfil de mig punt (OC-3), segurament també reconstruït en la seva part superior. Aquest element connectava la part baixa de l'edifici definit per MR-5 amb l'interior del cos principal de la casa. La part alta del mur presenta diverses obertures, així com les traces d'una escala que comunicava el cos occidental amb la planta superior del central.

NOTÍCIA HISTÒRICA

La construcció del castell de Sant Gallard s'ha de vincular amb el procés d'organització del territori de la Marca del comtat de Barcelona a la zona de l'actual Conca de Barberà que es va desenvolupar a partir del segle XI i que tindrà en la definició de districtes castrals de diferents magnituds el seu principal tret característic. Aquest procés d'organització-feudalització generarà, de manera progressiva, multitud de castells i torres que actuaran com a centres d'aquests districtes. Moltes d'aquestes construccions, i aquest sembla haver estat el cas de Sant Gallard, derivaran a partir de la baixa edat mitjana, cap a nuclis d'explotació agrícola, amb les transformacions arquitectòniques que aquest canvi d'ús portaven aparellades i que tenen com a conseqüència l'aparença actual de l'antic castell.

Les primeres notícies del lloc, que no del castell, corresponen a mitjan del segle XI. Concretament, sabem que el 1050 Guillem Bernat de Gurb aprisionà els nuclis poblats de Guialmons i Sant Gallard, sense que en aquest cas es faci cap esment de l'existència de

fortificacions.² Sembla probable que en aquest primer període la zona de Sant Gallard estigués inclosa en algun terme castral més gran del qual es devia segregat posteriorment, conformant un petit districte, en el marc del procés de feudalització i un cop el territori es trobava ja plenament organitzat i repoblat.

Tenim poques notícies sobre el castell relacionades amb aquests primers temps, i no serà fins al segle XII, quan Sant Gallard entra en l'òrbita patrimonial de Santes Creus, que comencem a disposar de més referències documentals.

En aquest sentit, cal tenir present que un dels agents principals que intervenen en l'estructuració del territori foren els ordes religiosos. Reis i comtes auspiciaren l'arribada de clergues i monjos, àvids per crear noves fundacions i assentaments, pels quals reberen donacions de terres i múltiples privilegis. En el cas de la "marca" del comtat de Barcelona, jugaren un paper cabdal les fundacions per part de les noves ordes sorgides a Europa a la fi del segle XI, principalment el Císter. Així, l'àrea del camp de Tarragona es veuria notablement influïda pel trasllat del recentment creat monestir cistercenc de Valldaura, que després de la donació de diversos terrenys a la riba del Gaià per part de Guerau Alemany IV de Cervelló i altres nobles, s'instal·laria en l'enclavament definitiu de Santes Creus, on es començà a construir des de 1168-1169, aproximadament.

El monestir de Santes Creus fou, junt amb el monestir de Poblet i la canònica de Tarragona, un dels tres punts de màxim poder i influència d'aquella zona, i a la llarga, constituïria un dels cenobis privilegiats per la corona. En tot cas, cal remarcar que des del moment de la seva fundació, la comunitat de Santes Creus es preocupà per acaparar i acumular patrimoni moble i immoble, procés que s'inicià a mitjan s. XII i durà aproximadament un segle, fins que quedaren formalment establerts els dominis del monestir, extensos i variats. Els abats tenien especial interès en obtenir terres per a l'explotació agrícola i ramadera; en alguns casos les explotacions eren controlades per les anomenades "granges", que solien ser edificis agrícoles però preparats per la defensa.

Dins el procés expansiu i d'adquisició de béns per part de Santes Creus, cal citar l'interès mantingut per la zona de la conca alta del Gaià, principalment als termes de Figuerola i Sant Gallard. Es tracta d'un procés d'adquisició paulatina, que parteix d'una donació, i que

---

² Per a la redacció d'aquest apartat hem utilitzat les dades aportades a: FUMANAL, M.A: *Castell de Sant Gallard. Les Piles. Conca de Barberà. Estudi històricoartístic*. Inèdit

seguirà amb la parcial compra del senyoriu, dreta a dret i privilegi a privilegi, fins al control total.

La primera notícia que relaciona Sant Gallard amb el monestir és de l'any 1179, en ocasió del testament d'Albert de Queralt, dictat el 23 de juny, i en què es deixava la meitat del senyoriu del ja "castell" de Sant Gallard "*in primis dimisit corpus suum ad Sancte Crucis cum medietate de meo dominico de Ssani Gaiardi*", o sigui, que el llegat, a més, tenia una clara funció cultural, en tant que permetia a Albert ser enterrat a l'interior del cenobi. Dita donació fou confirmada per Elisenda (esposa del testador) i la seva filla Sibil·la l'any 1201.

Aquest document permet subratllar la possessió, encara a mitjan segle XII, del terme per part de la família Queralt, alhora que obre la porta a comprendre el progrés dels cistercencs en aquesta zona de la Conca. En l'edat moderna l'arxiu del monestir comptava amb diversos calaixos i "armaris" destinats a guardar la documentació relativa als diferents dominis, i de fet, cada armari rebia el nom d'algun d'ells. Al de Sant Gallard les notícies arrenquen des de principis del segle XIII, amb la donació que féu l'any 1200 la mateixa Elisenda, esposa per segones núpcies de Pere de Fonollar, de tots els dominis que tenien al terme de Sant Gallard.

Aquest document és interessant en tant que assenyala les afrontacions del castell: a orient i sud amb el terme del castell de Pontils; a ponent amb el terme de Santa Coloma; i pel nord, amb el Gaià.

L'augment del domini continuà amb l'adquisició de drets i terrenys a Arnau de Timor, senyor de Santa Coloma, el desembre de 1222. El 1238 Berenguer de Montpaó vengué diversos drets que hi tenia, i seguidament, amb la seva dona Elisenda (una altra) vengueren els delmes i altres drets, operacions totes elles confirmades per Galceran de Montpaó el 1284. Mentrestant, l'any 1247 Raimon Albert de Queralt donà la meitat del terme de Sant Gallard que encara mantenia la família, i d'aquesta manera Santes Creus n'esdevenia el senyor absolut. Aquest domini ve confirmat per la carta de cessió dels últims drets per part de Pere de Queralt, l'any 1257. De fet, el domini dels Queralt anà augmentant fins aquella data, ja que en paral·lel al monestir havien anat adquirint terrenys a les zones colindants, fet que propicià un dubte jurídic sobre com percebre els rèdits per part d'uns i altres, solucionat amb una sentència el 1238. L'interès per part de Santes Creus havia de ser considerable, ja que en la donació de 1247 alguns drets havien estat venuts o empenyorats a tercers pel propi Raimon Albert, i fou el monestir qui s'ocupà d'eixugar aquests deutes. En total, després

de les operacions d'aquesta primera meitat del segle XIII, els cistercencs cobraven les tres quartes parts del delme de Sant Gallard, lloc que l'abadia "*habet et possidet, atque habuit et obtinuit supradictum monasterium, locum de sancto Gallardo pro libero et francho allodio, cum hominibus et feminis, et cum suis affrontacionibus et terminis...*".

Segons els fogatjaments del segle XIV, Sant Gallard comptava amb 13 famílies pròpies de l'abat de Santes Creus. Les notícies de la fi de l'edat mitjana i edat moderna són pràcticament inexistent, si bé la configuració del nucli no devia canviar sensiblement, en tant que a mitjan del segle XIX s'hi comptaven encara diverses cases disseminades però habitades. El terme l'indava al nord amb Santa Coloma; per l'est amb Bellprat; pel sud amb Pontils; i per l'oest amb Figuerola. El monestir en conservà el domini fins a les desamortitzacions d'aquella centúria. L'església de la Mare de Déu de la Llet, pertanyent al bisbat de Vic, el 1957 fou incorporada a l'arquebisbat de Tarragona. L'any 1970 hi havia censades 7 persones. En l'actualitat el nucli només és habitat els caps de setmana, i ha estat recentment inclòs en les rutes del modernisme, ja que una de les seves masies, can Cornet, és la casa originària de la mare de l'arquitecte Antoni Gaudí i Cornet.

Hom ignora qualsevol dada al respecte de la casa anomenada "el castell", però es pot suposar que la seva utilització com a "castell" pogué decaure ja a la fi de l'edat mitjana, i que a partir dels segles XVI-XVII, com sembla demostrar la tipologia del portal, llindes i finestres, fou definitivament transformat en pairalia, perdent així tot caràcter senyorial.

Alhora l'edifici podria haver estat el centre de control del domini de Sant Gallard per part del monestir, que solia tenir una "casa principal" als centres dels nuclis on tenia possessions. Diverses reformes del segle XIX i XX n'han malmès (i ocultat) bona part de les estructures originals, que queden només representades pel ja descrit arc apuntat i alguns fonaments. Per tant, tot sembla indicar que el principal desenvolupament arquitectònic de la finca tingué lloc a partir del s. XVI. Sens dubte la desamortització pogué significar un període constructiu (adossaments) ja que, entre d'altres, l'immoble canvià de propietari, que de ben segur l'adaptà a les necessitats del moment.

MOTIUS DE LA INTERVENCIÓ I OBJECTIUS

Les restes del castell de Sant Gallard disposen de declaració de protecció pel Decret de 22 d'abril de 1949 i són identificades pel registre R-I-51-6677, per la qual cosa, i d'acord amb la disposició addicional primera de la Llei 9/93 del Patrimoni Cultural Català, cal considerar-les com a BCIN en la categoria de Monument Històric / Castell. Aquesta classificació implica que tot projecte d'intervenció arquitectònica que s'hi porti a terme hagi de ser aprovat per la Comissió Territorial del Patrimoni Cultural corresponent.

El passat 25 de març de 2009 va ser examinat per la Comissió Territorial del Patrimoni Cultural de Tarragona un *Projecte executiu de sanejament i consolidació de la casa anomenada "El Castell" de Sant Gallard* redactat pels arquitectes Maria Almirall i Ferrerons i Ferran Robusté Cumplido. Aquest projecte preveia la realització d'una sèrie de treballs de neteja, desenrunament, enderroc puntual i consolidació de les parts més deteriorades i perilloses del conjunt.

Un cop examinat el projecte, la Comissió va dictaminar el següent:

- *Suspendre el projecte presentat pel que fa a les fases que comporten enderroc (fases 1 i 3) fins disposar dels resultats d'un estudi arqueològic que permeti obtenir informació sobre l'evolució del conjunt.*

- *Aprovar el projecte pel que fa a les fases de neteja de l'entorn de l'edifici (fase 2), consolidació dels murs (fase 4) i construcció de la tanca perimetral (fase 5), amb la condició que els treballs es facin amb control arqueològic.*

En conseqüència de l'aplicació del primer punt de l'acord de la Comissió, es va proposar fer una intervenció arqueològica consistent en l'estudi de paraments i la documentació gràfica d'uns murs situats en la part occidental del conjunt, on es localitzaven els elements que presentaven majors problemes de seguretat.

Per dur a terme aquest estudi, els propietaris del castell es van adreçar a l'empresa Arqueociència que va encarregar la direcció dels treballs a l'arqueòleg Josep M. Vila.

L'objectiu de la intervenció era l'estudi i documentació d'algunes parets de l'edifici sobre les que estava previst actuar, per tal de disposar de dades històriques suficients com per

què la Comissió Territorial del Patrimoni Cultural de Tarragona pugui decidir sobre la conveniència d'autoritzar el desmuntatge total o parcial d'aquestes estructures.

MÈTODE

Donades les característiques i finalitat de l'estudi, hem centrat el nostre treball en els elements sobre els que estava previst actuar. Pel que fa a la seva descripció, hem partit d'una divisió prèvia en quatre grups definits per dues lletres que n'identifiquen el tipus i un número correlatiu que representa l'element concret. Per cadascun d'aquests grups s'ha dissenyat una fitxa descriptiva pròpia, adaptada al tipus d'element, i que s'ha utilitzat com a base per a la presa de dades. A continuació exposarem el contingut de cadascun dels grups, així com una breu descripció de la fitxa que s'hi relaciona.

Unitats Muràries

En aquest grup, definit per les lletres MR, s'integren els murs perimetrals, envans de partició, reparacions de parets i tapiats d'obertures. La seva fitxa descriptiva està composta pels següents elements:

MR-: Són les sigles que defineixen l'element com una unitat murària. Es troben numerats correlativament des del núm. 1 endavant.

1. **Situació**: S'hi expressa la localització espacial de la unitat murària, especificant en primer lloc la planta en la que es troba i a continuació la sala en la que s'ubica. La numeració de les diferents sales s'especifica en plantes annexes.

2. **Materials**: Es descriuen en aquest apartat els materials de què està compost el mur, especificant tipus i tamany de l'element bàsic (ja sigui pedra o material ceràmic) així com la presència, composició i distribució del morter si n'hi ha, així com qualsevol altra característica u observació associada als materials que componen el mur.

3. **Tècnica constructiva**: En aquest apartat es descriu la disposició dels components del mur en relació amb la forma en la que es va realitzar la seva construcció.

4. **Tipus de parament**: S'indica amb una lletra la classificació de la unitat murària respecte

a la tipologia de paraments realitzada per al conjunt de l'edifici. Aquesta classificació permetrà en alguns casos poder relacionar per similitud de paraments alguns murs entre els quals no hi hagi cap mena de relació física.

5. **Observacions:** Es descriuen en aquest apartat les altres dades d'interès respecte al mur, per exemple la presència de forats de bastida, així com qualsevol altra característica que no aparegui referenciada en cap dels altres apartats.

6. **Diferències entre les cares:** S'indica si apareixen diferències de parament entre les dues cares del mur i, si és possible, la motivació d'aquest fet.

7. **Relacions físiques:** Es defineix en aquest apartat els tipus de contacte físic entre la unitat muraria i la resta d'elements constructius (ja siguin murs o no) amb els que es relaciona. Aquest apartat és una adaptació de les relacions estratigràfiques que s'utilitzen en el registre arqueològic i és per això que en la major part dels casos el tipus de relació definida sigui similar tot i que sovint es tracta de relacions que no són completament equiparables. Els conceptes més utilitzats són els següents:

Solidari de: indica una relació de contemporaneïtat constructiva segura entre dos elements entre els que hi ha un contacte físic directe.

Comparable a: indica una relació de contemporaneïtat constructiva probable entre dos elements entre els quals no hi ha un contacte físic directe, sinó que la relació s'estableix per via indirecta (relacions amb tercers, similitud de paraments...).

Adossat a / S'hi adossa: indica una successió constructiva segura de dos elements entre els quals existeix un contacte físic clar.

Recolza en / Hi recolza: indica una relació de sustentació d'un element sobre un altre. Des d'un punt de vista temporal indica una successió constructiva que pot ser mínima (i per tant comparable a la solidaritat) o molt llarga.

Talla / Tallat per: Indica la destrucció total o parcial d'un element en el moment de la construcció de l'altre. Aquesta determinació també indica una successió temporal entre els dos elements relacionats.

Tapia / Tapiat per: Indica una successió constructiva segura entre els dos elements, normalment una obertura amortitzada per un mur.

En contacte amb: Aquesta relació indica l'existència d'un contacte físic entre dos elements dels que no ha estat possible la determinació de la seqüència temporal.

8. **Interpretació:** En aquest apartat es proposa una hipòtesi la funcionalitat de l'element definit i, si és possible, el seu context històric.

9. **Cronologia:** Serveix per indicar la datació probable de la construcció i/o destrucció de l'element. En aquest sentit es pot utilitzar una cronologia absoluta si es coneix, o l'atribució a un horitzó cronològic determinat o a una fase concreta d'evolució de l'edifici que ja ha estat prèviament definida des del punt de vista cronològic.

10. **Imatges:** S'indica en aquest apartat el número d'inventari de les fotografies en les que apareix la imatge de l'estructura referenciada.

El grup d'unitats murals és sens dubte un dels més importats a l'hora de definir l'evolució arquitectònica de l'edifici i és per això que ha estat objecte d'una descripció molt detallada

Obertures Constructives

S'inclouen en aquest apartat totes les finestres, portes, arcades i altres obertures realitzades o deixades als murs de l'edifici per a il·luminació, ventilació, circulació, suport d'altres elements, etc... tant si travessen el mur com si no ho fan.

OC-: Són les sigles que defineixen l'element com una obertura constructiva. Es troben numerats correlativament des del número 1 endavant.

1. **Tipus:** En aquest apartat es defineix de manera molt general el tipus d'element, ja sigui una finestra, una porta, un nínxol o altres. Al costat de la definició s'inclou, entre parèntesi, la seva classificació tipològica dins cada grup que acostuma a correspondre a l'inicial del tipus d'obertura (F per finestra, P per porta, etc...) seguida d'un número que individualitza la classificació i defineix el tipus.

2. **Mides:** S'indica el tamany absolut de l'element citant en primer lloc l'amplada màxima, seguida de l'alçada i, en alguns casos, la profunditat, especialment si no es correspon amb la del mur en el que es troba situada.

3. **Descripció:** S'especifiquen els trets formals bàsics de l'element així com les característiques constructives que li són pròpies.

4. **Situació:** S'hi expressa la localització espacial de l'obertura constructiva, especificant la planta i la sala

5. **Relacions Físiques:** En aquest apartat es detallen els tipus de contacte entre l'obertura constructiva i la resta d'elements arquitectònics de l'edifici amb els que està associat de manera directa. Els tipus de relacions són els mateixos que ja hem definit anteriorment al parlar de les unitats muraries.

6. **Interpretació:** En aquest apartat es defineix la funcionalitat de l'element descrit i, si és possible, el context històric en el que va ser construït o que en va provocar l'amortització.

7. **Cronologia:** Serveix per indicar la datació probable de la construcció i/o destrucció de l'element. En aquest sentit es pot utilitzar una cronologia absoluta si es coneix, una datació relativa o l'atribució a un horitzó cronològic determinat o a una fase concreta d'evolució de l'edifici que ja ha estat prèviament definida des del punt de vista cronològic.

8. **Imatges:** S'indica en aquest apartat el número d'inventari de les fotografies en les que apareix la imatge de l'estructura referenciada.

L'estudi de les obertures constructives dels edificis, i especialment la seva evolució i superposició, aporta informacions molt valuoses respecte als canvis en la seva distribució interna i sobre la pròpia utilització dels espais documentats. També l'estudi tipològic i artístic dels seus elements pot aportar dades cronològiques importants a l'hora de situar les fases constructives del monument.

Elements de Coberta

En aquest apartat documentem totes aquelles estructures que delimiten els espais per la seva part superior i inferior. Es tracta fonamentalment de teulades, forjats, voltes, etc. La seva fitxa descriptiva està composta pels següents elements:

EC-: Són les sigles que defineixen l'element com un element de coberta. Es troben numerats de manera correlativa a partir del número 1.

1. **Tipus:** En aquest apartat es classifica l'element segons una tipologia bàsica que té com a base tres tipus de coberta: **Teulada:** definida com la coberta superior dels edificis, normalment formada per embigat de fusta i teules. **Forjat:** es tracta de les cobertes que divideixen els diferents pisos de l'edifici i que tenen una funcionalitat doble com a element de coberta i com a sòl d'utilització. **Volta:** cobertes de característiques particulars que cobreixen determinats àmbits dels edificis estudiats.

2. **Descripció:** Aquest apartat serveix per detallar la forma constructiva i els materials utilitzats per a la realització de la coberta.

3. **Situació:** S'hi expressa la localització espacial de la coberta, especificant els pisos o espais que cobreix o separa.

4. **Relacions Físiques:** En aquest apartat es detallen els tipus de contacte entre la coberta i la resta d'elements arquitectònics de l'edifici amb els que està associada de manera directa. Els tipus de relacions són els mateixos que ja hem definit anteriorment al parlar de les unitats murals.

5. **Interpretació:** En aquest apartat es defineix la funcionalitat de l'element descrit i, si és possible, el context històric en el que va ser construït o que en va provocar la desaparició.

6. **Cronologia:** Serveix per indicar la datació probable de la construcció i/o destrucció de l'element. En aquest sentit es pot utilitzar una cronologia absoluta si es coneix, una datació relativa o l'atribució a un horitzó cronològic determinat o a una fase concreta d'evolució de l'edifici que ja ha estat prèviament definida des del punt de vista cronològic.

7. **Imatges:** S'indica en aquest apartat el número d'inventari de les fotografies en les que apareix la imatge de l'estructura referenciada.

L'estudi dels elements de coberta i de la seva evolució al llarg de la història constructiva de l'edifici és especialment important ja que serveix per tancar els espais generats pels murs, i les modificacions del seu traçat generen canvis importants pel que fa a la distribució i utilització dels edificis.

Altres Elements

En aquest apartat es detallen totes aquelles altres estructures arquitectònicament identificables que s'han utilitzat com a referents en l'estudi de l'edifici i que no es poden incloure en els apartats anteriors. Es tracta d'un grup necessàriament heterogeni que inclou des d'elements adossats com poden ser les xemeneies a elements constructius com escales. També s'hi inclouen els arrebossats de les parets quan aquests són significatius de la fase estudiada.

La utilització d'aquesta denominació té una funcionalitat eminentment pràctica ja que permet definir i explicar amb rapidesa i intel·ligibilitat la funció de determinats elements arquitectònics o la transformació d'altres.

La fitxa descriptiva d'aquest grup d'elements havia de tenir un caràcter molt general que permetés abastar un conjunt tant heterogeni d'estructures. Finalment ens vam decidir a utilitzar el mateix esquema que hem fet servir en els elements de coberta tot i que amb una execució lleugerament diferent i adaptada a cada cas:

AE-: Són les sigles que el defineixen com un altre element. Es troben numerats de manera correlativa a partir del núm. 1.

1. **Tipus**: En aquest apartat es defineix, de manera molt sintètica l'element descrit.
2. **Descripció**: Es detallen els aspectes més destacables de l'element en relació amb la seva funcionalitat en el conjunt de l'edifici.
3. **Situació**: S'hi expressa la localització espacial de l'element, especificant la planta i la sala.
4. **Relacions Físiques**: En aquest apartat es detallen els tipus de contacte entre l'element i la resta d'estructures arquitectòniques de l'edifici amb els que està associat de manera directa. Els tipus de relacions són els mateixos que ja hem definit anteriorment al parlar de les unitats murals.
5. **Interpretació**: En aquest apartat es defineix la funcionalitat de l'element descrit i, si és possible, el context històric en el que va ser construït o que en va provocar la desaparició.

6. **Cronologia:** Serveix per indicar la datació probable de la construcció i/o destrucció de l'element. En aquest sentit es pot utilitzar una cronologia absoluta si es coneix, una datació relativa o l'atribució a un horitzó cronològic determinat o a una fase concreta d'evolució de l'edifici que ja ha estat prèviament definida des del punt de vista cronològic.

7. **Imatges:** S'indica en aquest apartat el número d'inventari de les fotografies en les que apareix la imatge de l'estructura referenciada.

CONCLUSIONS

El sector objecte de l'estudi presenta edificacions que entenem formen part de quatre moments constructius diferents que, per facilitar la comprensió, hem identificat en planta amb colors diferents (vegeu planta annexa).

Fase I (Segona meitat segle XVI-Segle XVII)

En primer lloc tenim una sèrie de murs i obertures (MR-1, MR-6, OC-1, OC-3) que estan vinculats amb el cos principal (i el més antic dels que es conserven a la vista) del castell. Aquests elements corresponen a la cantonada sud oest d'un cos d'aquest edifici que clarament està relacionat amb un pati o espai obert que ocuparia el tram situat entre la part occidental del castell i el mur de tancament exterior, avui només conservat fragmentàriament i que sembla que resseguiria el límit de la plataforma. En aquest punt l'edifici presentava per la banda sud una gran arcada (OC-1), de perfil semicircular rebaixat que generava una mena de porxo obert al pati. Per la banda oest aquest cos s'obria també al pati, o

Vista de la part exterior de l'arcada OC-1

bé a un edifici precedent de l'actual cos occidental, mitjançant una segona obertura (OC-3). En aquest sentit, es detecten tant a MR-1 com a MR-6 les lligades que indicarien que ja en la planificació original de l'edifici estava prevista l'existència d'un cos a la banda occidental, aproximadament en la mateixa ubicació que l'actual.

No sabem si aquest edifici inicial va arribar mai a ser construït ja que no en queda cap rastre a la vista. De tota manera, en altres punts del conjunt es detecten reconstruccions de trams importants del castell (per exemple bona part de la banda oriental de la façana nord està reconstruïda), fet que sembla indicar que hi va haver un abandonament temporal de les construccions o bé un ensorrament d'algunes parts de l'edifici que justificarien la reconstrucció moderna que detectem en aquest sector. Tampoc no es pot descartar que aquest edifici no s'arribés a aixecar mai i que la construcció que coneixem avui sigui la primera que es fa.

Vista de la façana nord. S'observa la reconstrucció que va patir tota la banda est del cos principal del castell (a l'esquerra)

En un moment avançat d'aquesta fase (entorn als segles XVII-XVIII) probablement es construeix el pilar de pedra MR-3 que reforça en la seva part central l'arcada OC-1.

Pel que fa a la cronologia d'aquest edifici, es fa difícil de precisar en l'estat actual de la recerca. De tota manera, el cos central del castell conserva alguns elements tipificables estilísticament: la porta principal i la finestra amb arc conopial que hi ha a sobre, l'arcada apuntada situada a la zona central. Tots ells es poden situar en un moment segurament no anterior a mitjan segle XVI i que es pot allargar fins ben entrat el XVII. En aquest sentit hi ha paral·lels de l'arcada del cos central en el castell de La Selva del Camp, amb una cronologia de finals segle XVI – primer quart del XVII i també en moltes de les transformacions d'aquest moment dels vells castells

Vista de la part interior de l'arcada OC-1. A l'esquerra s'observa el pilar MR-3

feudals de la zona de la Segarra i l'Urgell (Verdú, Maldà, Ciutadilla, entre d'altres). En tots aquests edificis s'utilitza també de manera habitual l'arc conopial per a decorar les llindes de finestres i portes.

Fase II (Segles XVIII-XIX)

Amb posterioritat s'aixeca, adossada a la banda occidental de la cantonada SW de l'edifici central, una construcció rectangular de planta baixa i pis que arribava fins al límit de la plataforma. Ja hem dit en parlar de la fase anterior que no sabem si es tractava d'una ampliació del recinte o correspon a la reconstrucció d'un edifici preexistent que prèviament hauria estat abandonat o patit algun tipus de destrucció.

En tot cas, l'edificació de la que actualment només es conserva part del mur meridional (MR-5) i de la porta d'entrada (OC-2), correspon a una construcció moderna. Els materials utilitzats (morter de calç i guix amb maons) i la tipologia dels seus components (finestres i portes amb llinda de biga de fusta i brancals d'obra) no sembla que es puguin situar abans de la segona meitat del segle XVIII o, més probablement, en el XIX.

La construcció d'aquest edifici va comportar al llarg del temps l'obertura de diferents portes i finestres al mur que el comunicava amb el cos central del castell (OC-5, OC-6, OC-7, OC-8), així com d'una escala (AE-1) que comunicava el primer pis del cos adossat amb el del central. Aquestes modificacions

Detall de la finestra decorada amb arc conopial situada sobre la porta principal de l'edifici.

Vista de la paret que connectava el cos occidental amb el central. S'observen les diferents obertures que comunicaven els dos edificis

probablement estan a l'origen de la debilitació constructiva del mur oest de l'edifici central (MR-6), que es va intensificar després de l'ensulsiada del cos occidental en època recent.

Fase III (Finals segle XIX- inicis XX)

Aquesta fase està caracteritzada pel tapiat parcial de l'arcada OC-1 amb el mur MR-2 i la construcció de MR-4, generant així un nou cos d'edifici davant de l'arcada. Els materials utilitzats (el ciment com a element de lligada) determinen la nostra proposta cronològica de finals segle XIX o inicis del XX.

Vista de les estructures corresponents a l'ampliació de l'edifici per davant de l'arcada OC-1 segurament a partir de finals del segle XIX, i amb continuïtat fins a l'abandonament definitiu del conjunt.

REPERTORI DE LES UNITATS CONSTRUCTIVES

1. MURS

MR- 1

1. **Situació:** Cos central
2. **Materials:** Blocs mitjans de pedra del país mitjanament retocats. Morter de calç.
3. **Mides:** 62 cm d'amplada
4. **Tècnica constructiva:** Paredat de blocs amb les cantonades reforçades amb blocs de majors dimensions
5. **Tipus de Parament:**
6. **Observacions:**
7. **Relacions físiques:**
S'hi adossa: MR-2, MR-5.
Solidari de: OC-1, OC-3, OC-4, MR-6
8. **Interpretació:** Mur de tancament meridional d'una de les ales del cos central del castell
9. **Cronologia / fase:** Segona meitat segle XVI- Segle XVII

MR-2

1. **Situació:** Cos central
2. **Materials:** Blocs mitjans i petits de pedra, molts d'ells reaprofitats. Morter de calç i guix
3. **Mides:** 62 cm d'amplada
4. **Tècnica constructiva:** Paredat
5. **Tipus de Parament:**
6. **Observacions:**
7. **Relacions físiques:**
Adossat a: MR-3, OC-1
S'hi adossa: MR-7
8. **Interpretació:** Mur que tapia parcialment l'arcada OC-1 (a l'oest del pilar MR-3).
9. **Cronologia / fase:** Finals segle XIX- inicis XX

MR- 3

1. **Situació:** Cos central
2. **Materials:** Blocs mitjans de pedra calcària del país. Morter de calç
3. **Mides:** 50 cm de costat
4. **Tècnica constructiva:** Filades de blocs col·locats a trencajunt i lligats amb morter
5. **Tipus de Parament:**
6. **Observacions:**
7. **Relacions físiques:**
Adossat a: OC-1
S'hi adossa: MR-2, MR-4
8. **Interpretació:** Pilar de reforç central de l'arcada OC-1
9. **Cronologia / fase:** Segles XVII-XVIII

MR- 4

1. **Situació:** Cos Meridional
2. **Materials:** Blocs mitjans i petits de pedra. Ciment.
3. **Mides:** 36 cm d'amplada
4. **Tècnica constructiva:** Paredat comú
5. **Tipus de Parament:**
6. **Observacions:**
7. **Relacions físiques:**
Adossat a: MR-3
8. **Interpretació:** Mur que genera un edifici adossat per la banda sud al cos central del castell.
9. **Cronologia / fase:** Finals segle XIX – inicis segle XX

MR- 5

1. **Situació:** Cos Occidental
2. **Materials:** Blocs mitjans i petits de pedra. Morter de calç i guix
3. **Mides:** 45 cm d'amplada
4. **Tècnica constructiva:** Paredat comú
5. **Tipus de Parament:**

6. Observacions:

7. Relacions físiques:

Solidari de: OC-2

Adossat a: MR-1

8. Interpretació: Mur de tancament meridional d'un cos adossat a la banda occidental del cos central de l'edifici del castell

9. Cronologia / fase: Segles XVIII-XIX

MR- 6

1. Situació: Cos Central

2. Materials: Blocs mitjans de pedra. Morter de calç

3. Mides: 63 cm d'amplada

4. Tècnica constructiva: Filades irregulars de blocs lligats amb morter. Presenta les cantonades reforçades amb blocs de majors dimensions

5. Tipus de Parament:

6. Observacions:

7. Relacions físiques:

Solidari de: OC-3, MR-1

Tallat per: OC-4, OC-5, OC-6

S'hi adossa: AE-1

8. Interpretació: Mur de tancament occidental del cos central de l'edifici del castell en aquest punt.

9. Cronologia / fase: Finals segle XVI- Segle XVII

MR- 7

1. Situació: Cos Occidental

2. Materials: Blocs mitjans de pedra. Morter

3. Mides: 45 cm d'amplada

4. Tècnica constructiva: Paredat

5. Tipus de Parament:

6. Observacions:

7. Relacions físiques:

Adossat a: OC-2

8. **Interpretació:** Tapiat de la porta OC-2

9. **Cronologia / fase:** Segle XX

MR- 8

1. **Situació:** Cos Central

2. **Materials:** Blocs petits de pedra. Morter de calç i guix

3. **Mides:** 20 cm d'amplada

4. **Tècnica constructiva:** Paredat

5. **Tipus de Parament:**

6. **Observacions:**

7. **Relacions físiques:**

Adossat a: MR-6

8. **Interpretació:** Paret que delimita l'escala AE-1

9. **Cronologia / fase:** Segles XIX-XX

MR- 9

1. **Situació:** Cos Central

2. **Materials:** Maons. Morter

3. **Mides:** 5 cm d'amplada

4. **Tècnica constructiva:** Maons posats de cantó i lligats amb morter

5. **Tipus de Parament:**

6. **Observacions:**

7. **Relacions físiques:**

Adossat a: OC-8

8. **Interpretació:** Tapiat de la porta OC-7

9. **Cronologia / fase:** Segle XX

2. OBERTURES CONSTRUCTIVES

OC- 1

1. **Tipus:** Arcada

2. **Mides:** 4,3 m d'amplada

3. **Descripció:** Arcada de perfil d'arc de mig punt rebaixat feta amb carreus de pedra sorrenca grisosa lligats amb morter de calç.

4. **Situació:** Edifici Central

5. **Relacions físiques:**

Solidari de: MR-1

S'hi adossa. MR-2, MR-3

6. **Interpretació:** Arcada que generava una mena de porxo obert al pati posterior del castell.

7. **Cronologia:** Finals segle XVI- Segle XVII

OC- 2

1. **Tipus:** Porta

2. **Mides:** 92 cm d'amplada

3. **Descripció:** Porta coberta amb llinda de biga de fusta reforçada a la banda superior per un arc de descàrrega. Brancals d'obra.

4. **Situació:** Cos Occidental

5. **Relacions físiques:**

Solidari de: MR-5

S'hi adossa: MR-7

6. **Interpretació:** Porta d'accés des del pati exterior a l'edifici delimitat per MR-5

7. **Cronologia:** Segles XVIII-XIX

OC- 3

1. **Tipus:** Arc

2. **Mides:** 170 cm d'amplada

3. **Descripció:** Obertura coberta amb arc de mig punt que en origen devia ser adovellat però que en la seva formulació actual presenta un arc de blocs mig desbastats. Els brancals, que són els originals, corresponen a carreus de pedra sorrenca vermella, el mateix que els dos arrencaments.

4. **Situació:** Cos Central

5. **Relacions físiques:**

Solidari de: MR-6

6. **Interpretació:** Arc que comunicaria l'interior del porxo delimitat per l'arcada OC-1 bé amb un edifici que es trobaria en la mateixa ubicació que l'actual cos occidental, bé directament amb el pati.

7. **Cronologia:** Finals segle XVI- Segle XVII

OC- 4

1. **Tipus:** Finestra
2. **Mides:**
3. **Descripció:** Finestra quadrangular amb llinda segurament de biga de fusta (avui desapareguda) i brancals d'obra. Presenta una llosana monolítica.
4. **Situació:** Cos Central
5. **Relacions físiques:**
Talla: MR-6
6. **Interpretació:** Finestra que comunicava el cos central a nivell del primer pis amb el pati.
7. **Cronologia:** Segles XVII-XIX

OC- 5

1. **Tipus:** Porta
2. **Mides:**
3. **Descripció:** Porta rectangular amb llinda de biga de fusta i brancals d'obra
4. **Situació:** Cos Central
5. **Relacions físiques:**
Talla: MR-6
6. **Interpretació:** Porta que comunicava l'edifici occidental amb el cos central a nivell del primer pis
7. **Cronologia:** Segles XVIII-XIX

OC- 6

1. **Tipus:** Porta
2. **Mides:**
3. **Descripció:** Porta rectangular amb llinda de biga de fusta i brancals d'obra
4. **Situació:** Cos Central
5. **Relacions físiques:**
Talla: MR-6
S'hi adossa: AE-1
6. **Interpretació:** Porta que comunicava l'edifici occidental amb el cos central a nivell del primer pis
7. **Cronologia:** Segles XVIII-XIX

OC- 7

1. **Tipus:** Porta
2. **Mides:**
3. **Descripció:** Porta rectangular amb llinda de biga de fusta i brancals d'obra
4. **Situació:** Cos Central
5. **Relacions físiques:**
Talla: MR-6
6. **Interpretació:** Porta que comunicava l'edifici occidental amb el cos central a nivell del primer pis
7. **Cronologia:** Segles XVIII-XIX

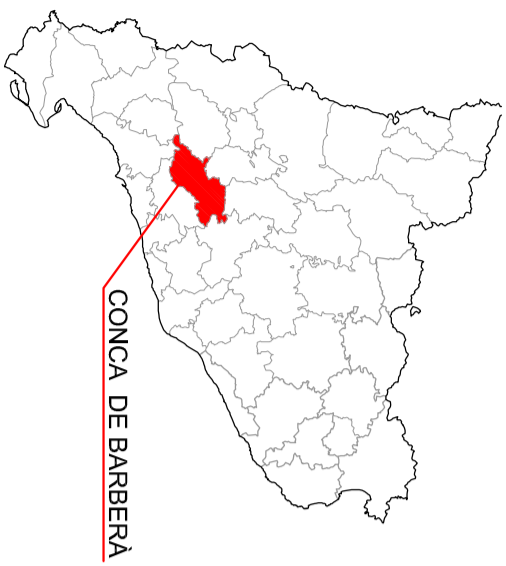
OC- 8

1. **Tipus:** Finestra
2. **Mides:**
3. **Descripció:** Restes d'una finestra rectangular de la que només es conserva el brancal oriental fet d'obra
4. **Situació:** Cos Central
5. **Relacions físiques:**
Talla: MR-6
6. **Interpretació:** Finestra exterior per la banda nord de l'edifici occidental
7. **Cronologia:** Segles XVIII-XIX

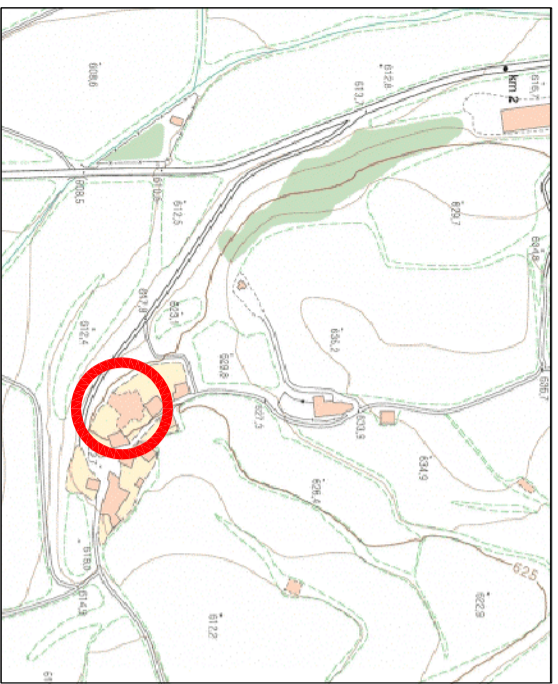
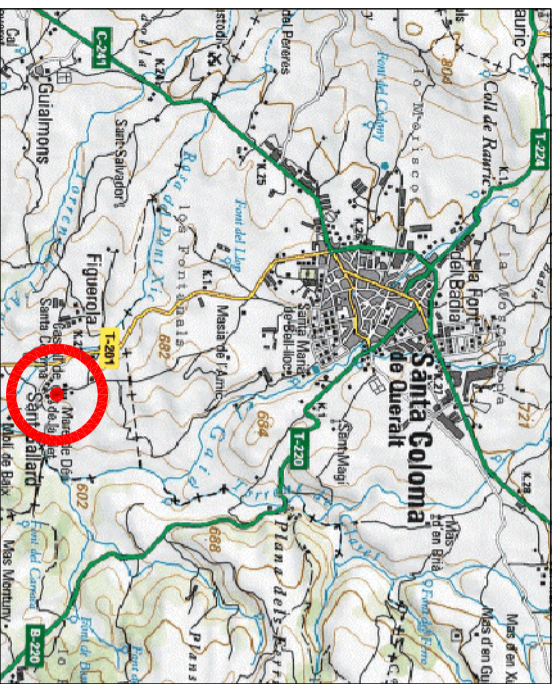
3. ALTRES ELEMENTS

AE-1

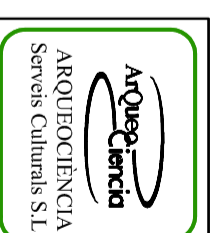
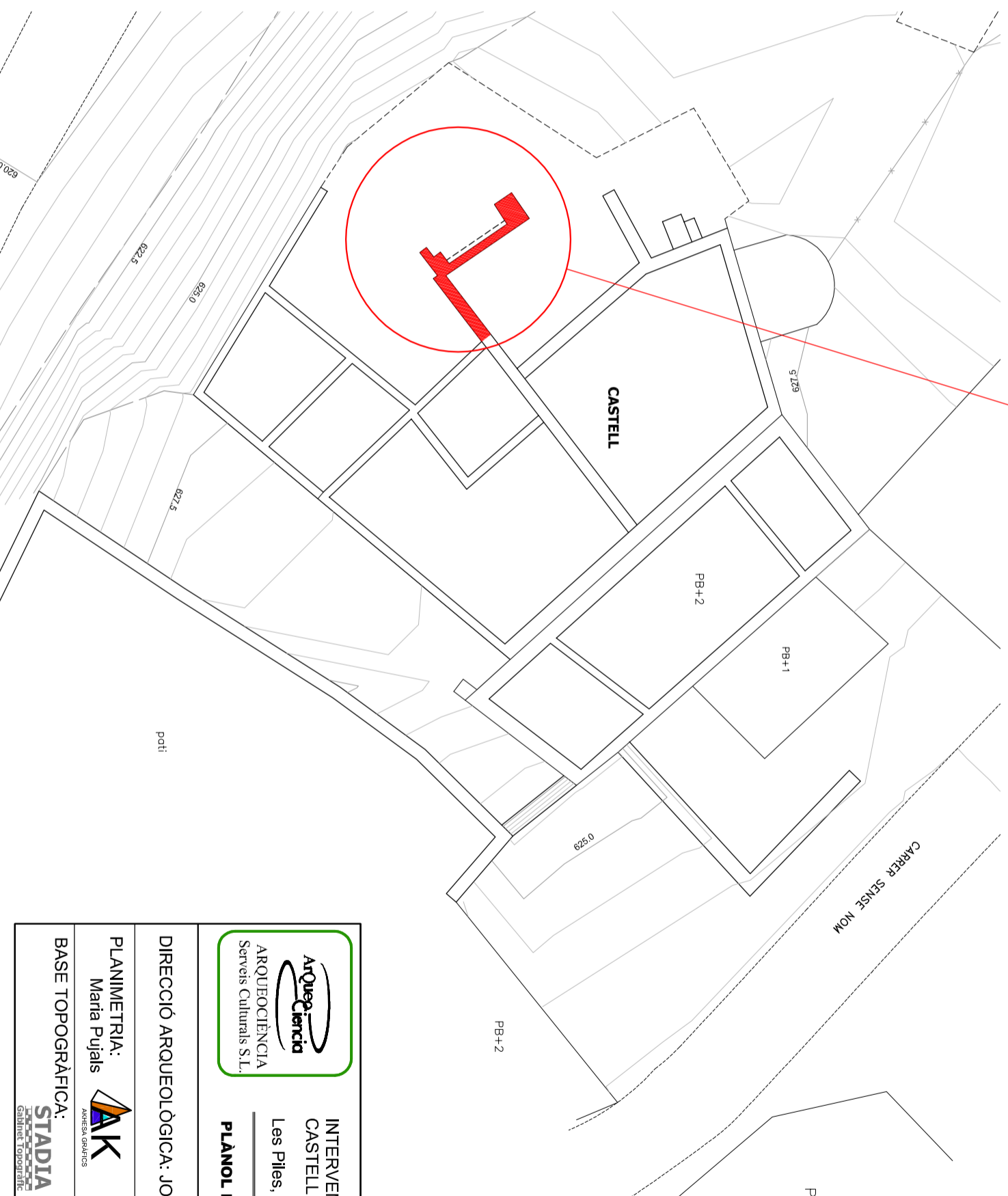
1. **Tipus:** Escala
2. **Mides:**
3. **Descripció:** Restes d'una escala de la que només es conserven tres graons fets amb obra i rematats amb maó massís.
4. **Situació:** Cos Central pis superior
5. **Relacions físiques:**
Adossat a: OC-6, MR-6
6. **Interpretació:** Escales que permetien la comunicació entre els pisos superiors del cos occidental i del cos central
7. **Cronologia:** Segles XIX-XX

CONCA DE BARBERÀ

ZONA ESTUDIADA

INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA AL
CASTELL DE ST. GALLARD
Les Piles, Conca de Barberà

PLÀNOL DE SITUACIÓ

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA: JOSEP M. VILA I CARABASA

PLANIMETRIA:
Maria Pujals

Juny 2009

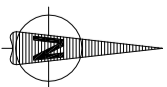
BASE TOPOGRÀFICA: STADIA

escala 1:200
0 4m

PLÀNOL MEMÒRIA
01

 ZONA ESTUDIADA
 PROJECCIÓ COS OCCIDENTAL

INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA AL
 CASTELL DE ST. GALLARD
 Les Piles, Conca de Barberà

ESTAT ACTUAL

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA: JOSEP M. VILA I CARABASA

PLANIMETRIA:
 Maria Pujals

Juny 2009

BASE TOPOGRÀFICA:
 STADIA

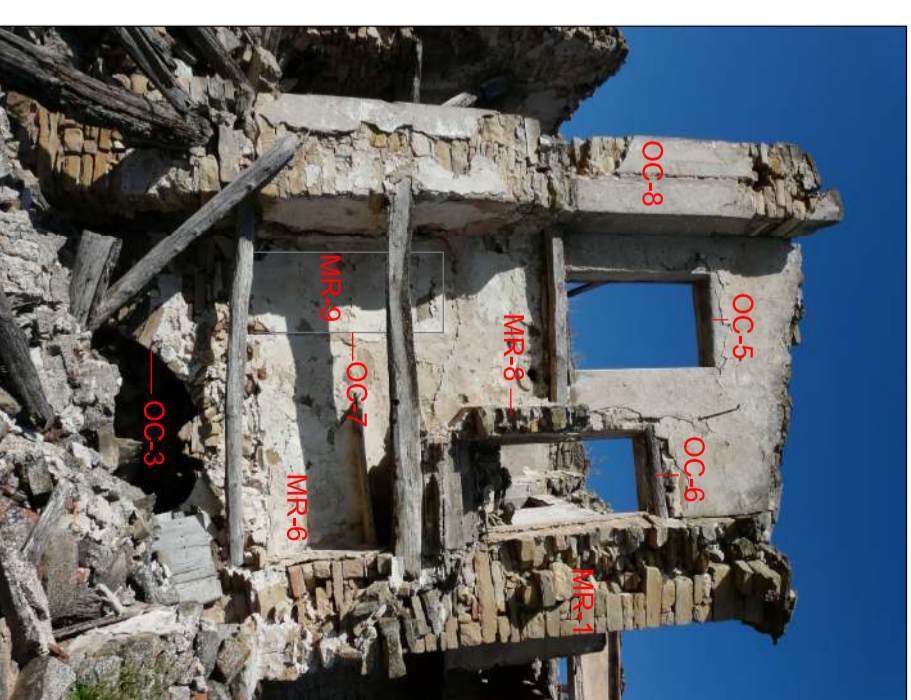
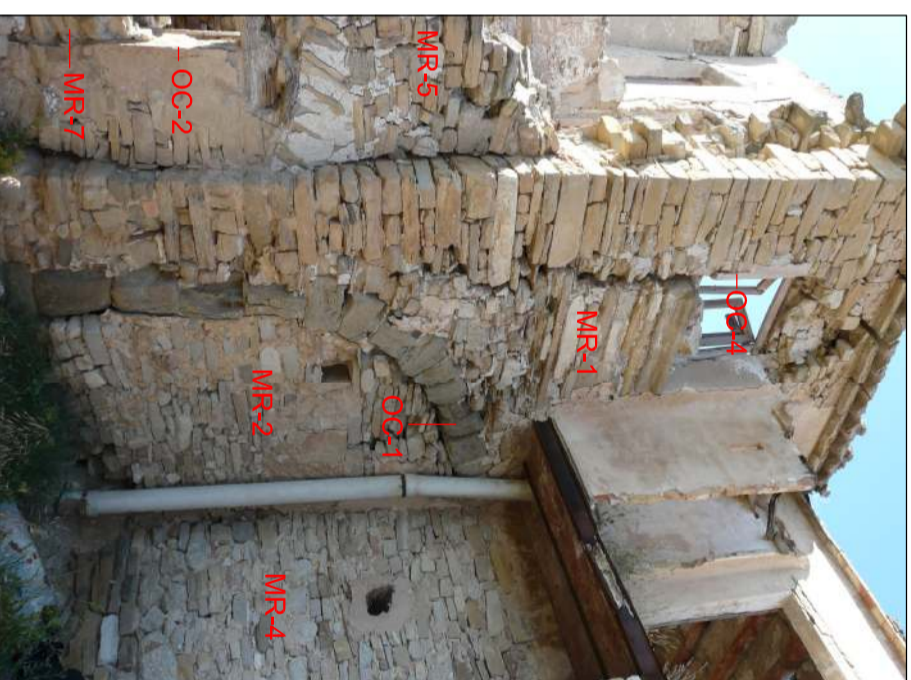
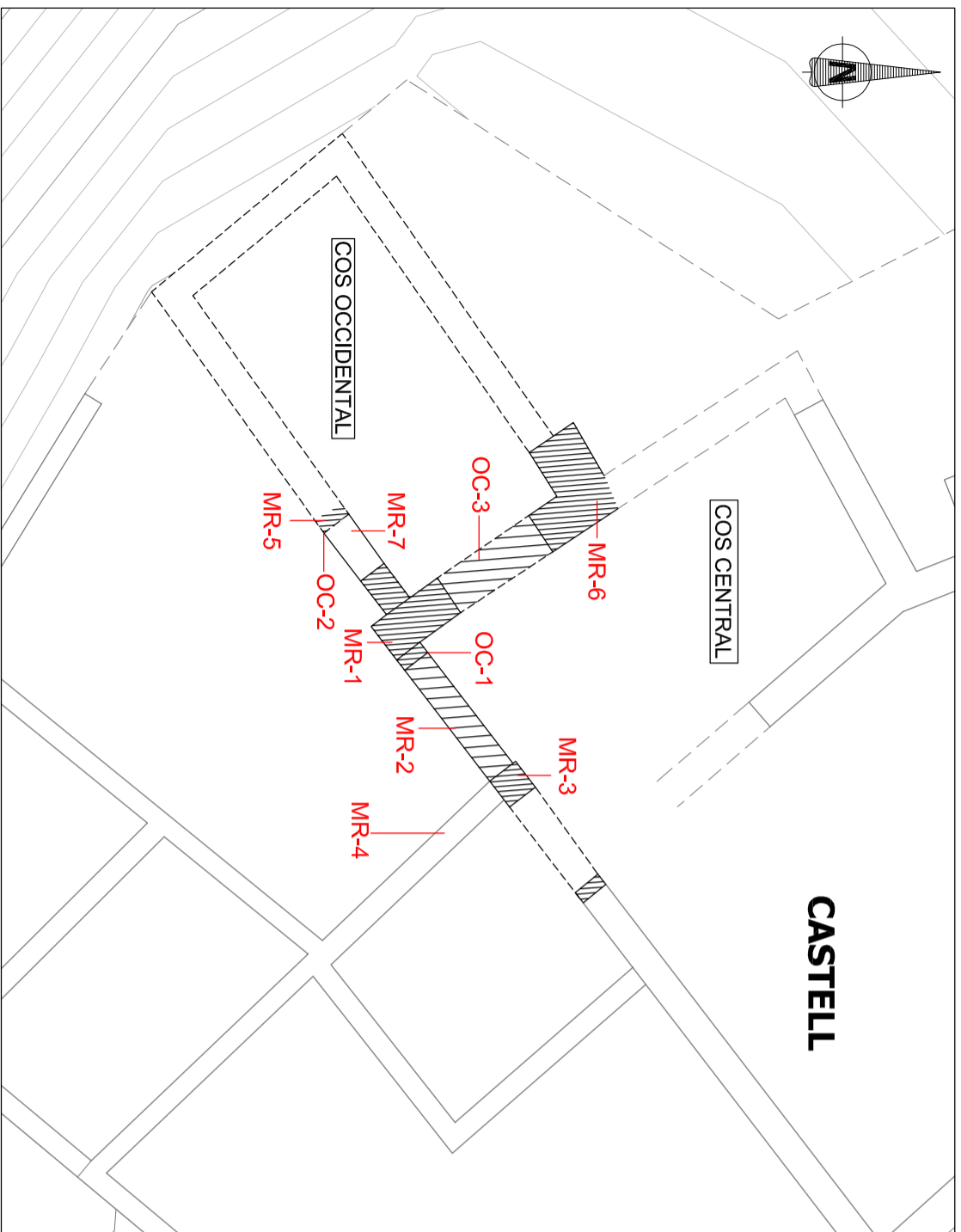

escala 1:150

MEMÒRIA

02

ARQUEOCIÈNCIA
 Serveis Culturals S.L.

INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA AL
CASTELL DE ST. GALLARD
 Les Piles, Conca de Barberà

UNITATS CONSTRUCTIVES

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA: JOSEP M. VILA I CARABASA

PLANIMETRIA:
 Maria Pujals

BASE TOPOGRÀFICA:
STADIA
 escala 1:100
 0 2m

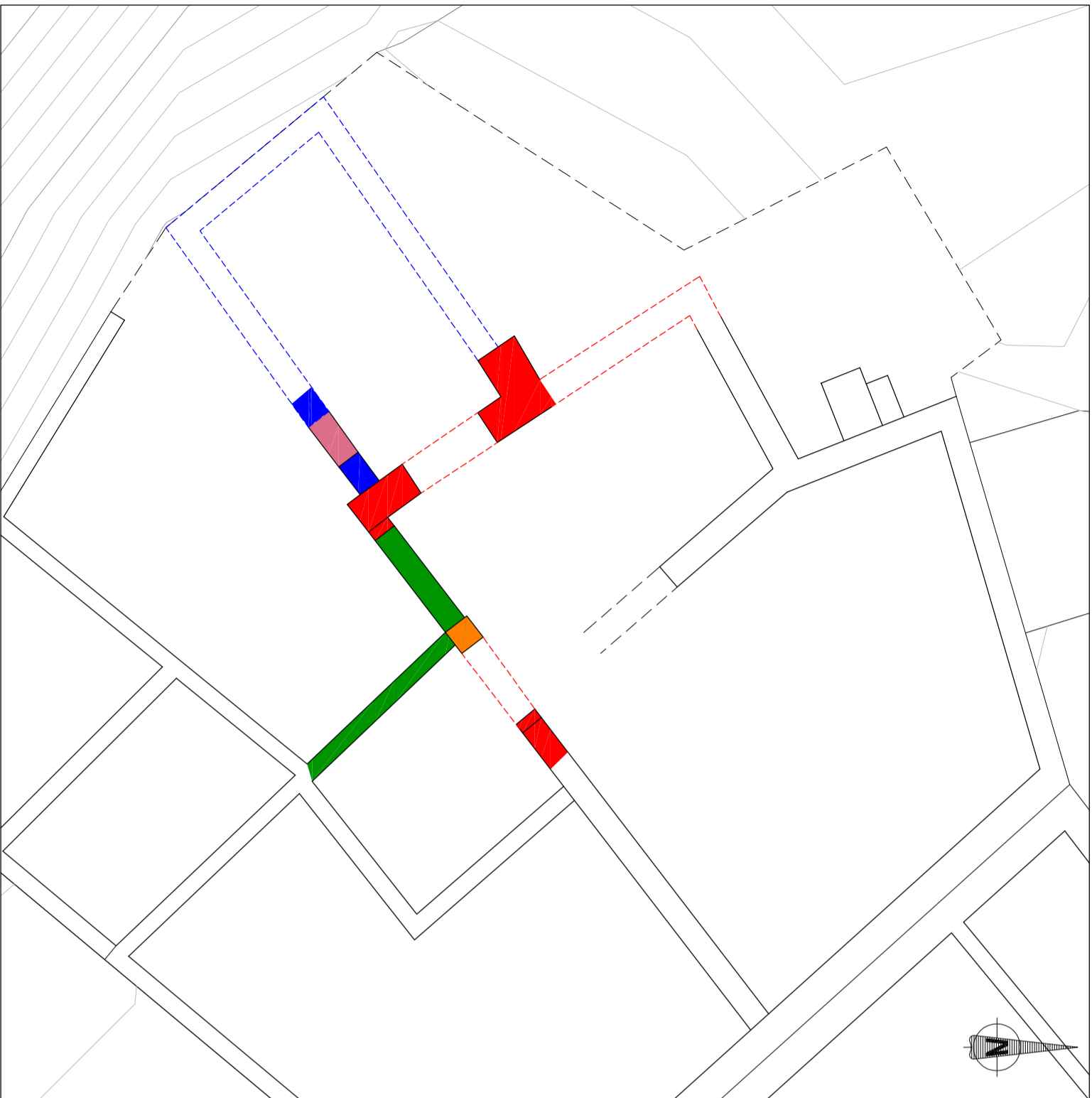

Juny 2009

MEMÒRIA

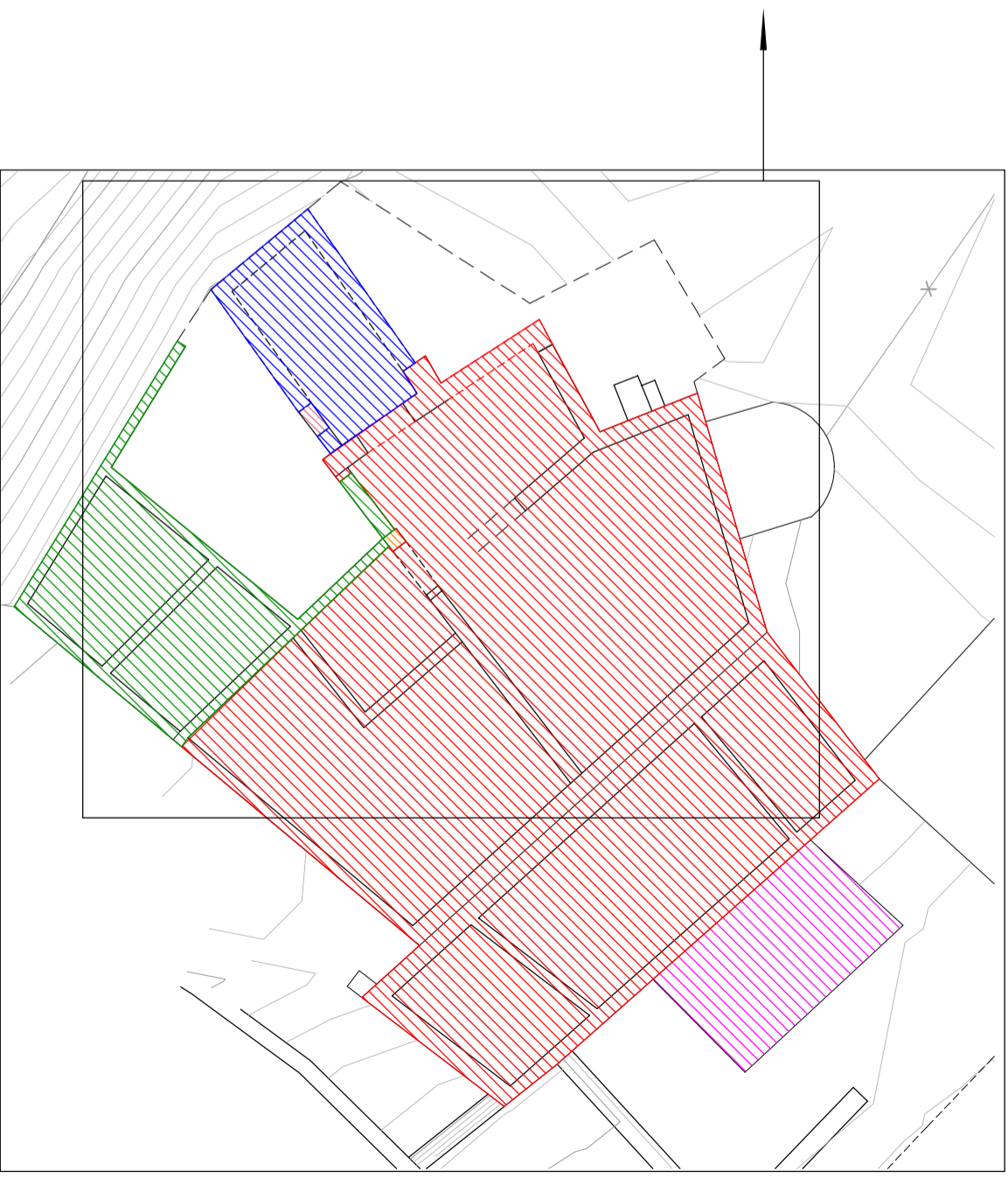
Plànol 03

█ FINALS SEGLE XVI - SEGLE XVII
█ SEGLES XVII - XVIII
█ SEGLES XVIII - XIX

█ SEGLE XIX
█ FINALS SEGLE XIX - INICIS SEGLE XX
█ SEGONA MEITAT SEGLE XX

**INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA AL
 CASTELL DE ST. GALLARD**
 Les Piles, Conca de Barberà

PLANTA DE FASES

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA: JOSEP M. VILA I CARABASA

PLANIMETRIA: Maria Pujals
 JUNY 2009

BASE TOPOGRÀFICA: STADIA
 escala 1:100
 MEMÒRIA 04

